

ABSTRAKT

Název: Sledování spotřeby hormonální antikoncepce v České republice

Autor: Barbara Zahradníková, DiS.

Vedoucí práce: PharmDr. Lenka Ťupová, Ph.D.

Katedra sociální a klinické farmacie, Farmaceutická fakulta v Hradci Králové, Univerzita Karlova

Úvod: Hormonální antikoncepce je skupina léčiv používaných k zabránění otěhotnění. Kromě toho jsou využívány i v celé řadě dalších indikací, jako například zmírnění akné vulgaris, omezení silného menstruačního krvácení, úpravě menstruačního cyklu nebo zmírnění premenstruačních symptomů.

Cíl: Cílem diplomové práce bylo zanalyzovat a zhodnotit spotřebu všech typů hormonální antikoncepce na území České republiky (ČR) v období od roku 2008 do roku 2022 pomocí dat získaných z databáze Státního ústavu pro kontrolu léčiv (SÚKL).

Metodika: Pro hodnocení byla využita retrospektivní analýza spotřeby hormonální antikoncepce. Spotřeba byla hodnocena na základě počtu balení dodaných do zdravotnických zařízení v období mezi roky 2008-2022. Získaná data byla roztríděna dle jednotlivých ATC kódů a následně porovnávána dle stanovených parametrů, např. typu hodnocené hormonální antikoncepce nebo lékové formy.

Výsledky: Za sledované období jasně dominovala spotřeba kombinované antikoncepce (89,62 %) nad gestagenním typem antikoncepce (10,38 %). V případě kombinované HAK tvoří největší podíl spotřeby monofázické perorální tablety (91 %), konkrétně kombinace ethinylestradiolu a gestodenu. Z gestagenní HAK byla od roku 2008 do 2012 nejvíce využívána intramuskulární injekce s obsahem medroxy-progesteron acetátu, od roku 2012 jsou však rovněž nejvíce zastoupené perorální tablety, konkrétně s obsahem desogestrelu. Celkově byl za sledované období od roku 2008 pozorován trend postupného, avšak mohutného poklesu spotřeby hormonální antikoncepce, a to o 51 % k roku 2022. Současně byl pozorován nárůst spotřeby nouzové antikoncepce mezi roky 2008 až 2022 o téměř 58 %. Tento nárůst však není úměrný poklesu kombinované ani gestagenní HAK a jejich sníženou spotřebu nijak nevyrovnává.

Závěr: Celková spotřeba HAK za sledované období výrazně klesla, a to v obou skupinách dvou základních typů, tj. kombinované i gestagenní HAK. K poklesu spotřeby mohla přispět řada faktorů, např. přísnější kontrola rodinné anamnézy pro výskyt trombotických onemocnění před předepsáním HAK, zvyšování porodnosti v letech 2013-2021 nebo zvýšená spotřeba nouzové antikoncepce ve sledovaném období.

Klíčová slova: Spotřeba léčiv, hormonální antikoncepce, faktory ovlivňující spotřebu, nežádoucí účinky;